

nicolau-primitiu

N.P.
S.XVII
F.139

Pragmatica Real
sobre la prohibició de vendre
los fruyts fiats al preu que
valorau en lo mercat de Moig.

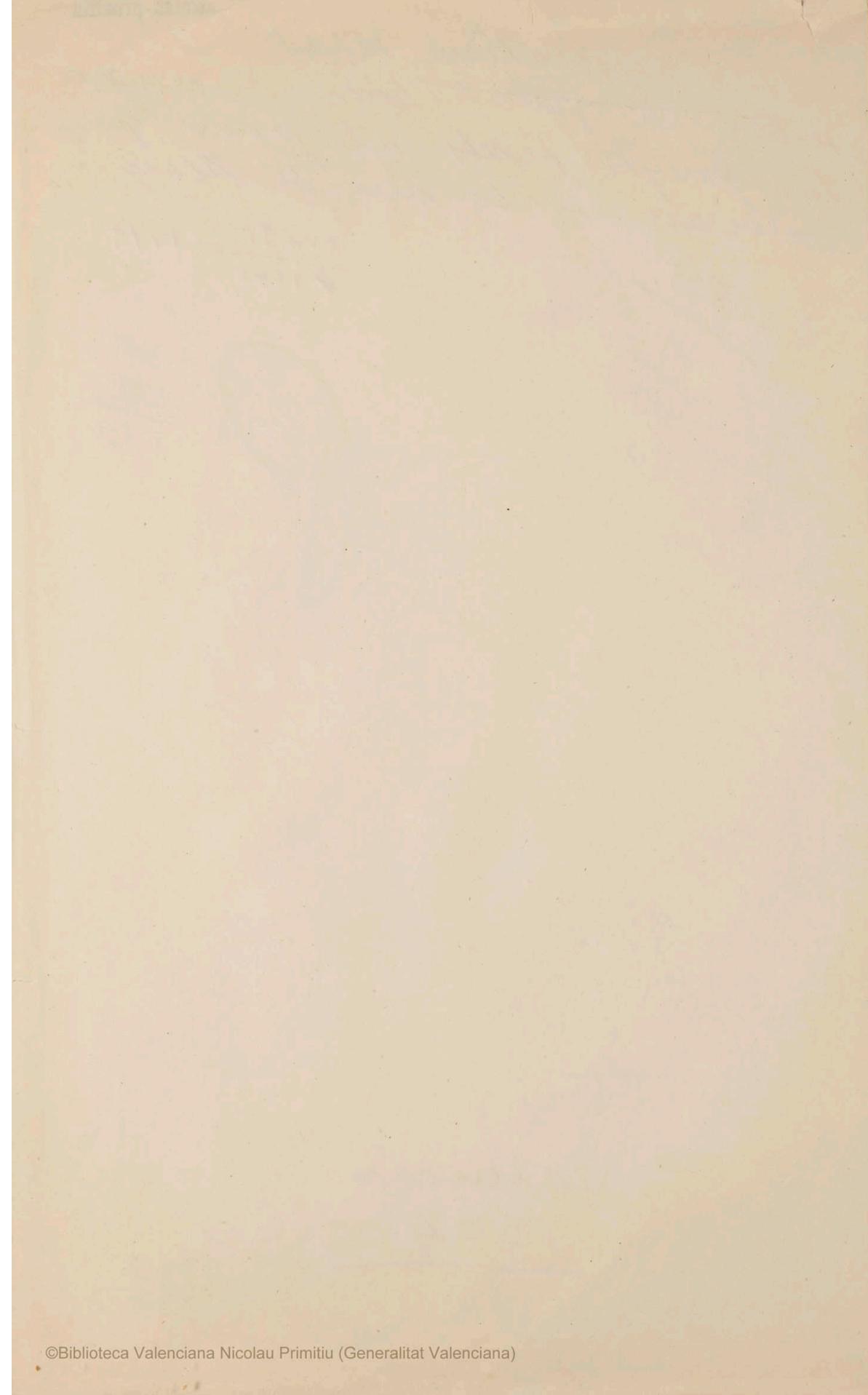
cup 35 14/9
v 1601

e 21838
Mc
III
II

N.P.
S.XVII
F.139

P

Valencia
1604

©Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu (Generalitat Valenciana)

R-III-1285
21838 M

nicolau-primitiu

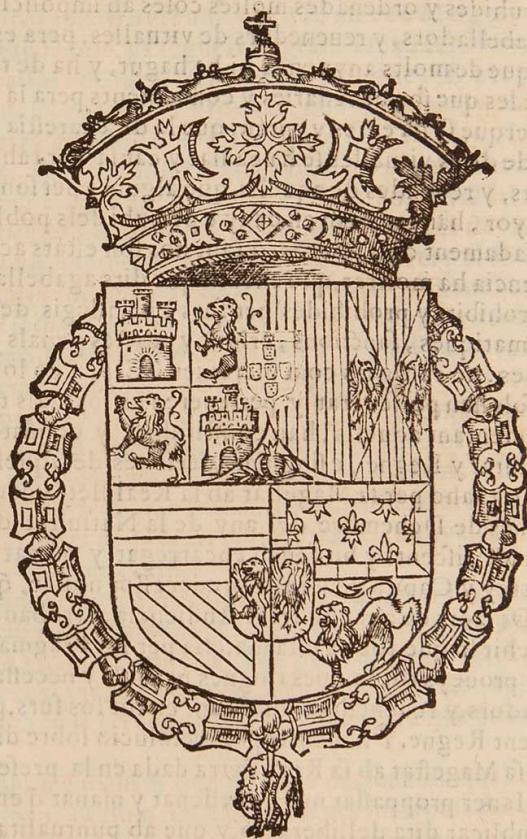
PRAGMATICA REAL SOBRE LA PROHIBICIO DE VEN-

DRE LOS FRVYTS FIATS AL PREV QVE

valdran en lo mes de Maig, o en altre temps, y altres coses

concernents al be publich de la present

Ciutat y Regne.

Estampada en Valencia, en casa de Pere

Patricio Mey junt a S. Marti. 1604.

Venense en casa de Gabriel Hernandez llibrer de sa Excellencia,
a la Corretjeria yella junt a S. Thecla.

Ara ojats queus notifiquen y fan a saber de
part de la Sacra Catholica Real Magestat, E per aquella

E part del Illustrissimo, y excel-

Ientissimo senyor Don Ioan de Sandoval Marques de Vilmicar, primer Caualleres, y Gentil hom de la Cambra de sa Magestar, Lloctinent y Capita general en la present Ciutat y Regne de Valencia. Que per quant ab diverses Pragmatiques, sanctions y crides Reals sobre les coses concernents al be comu de la present Ciutat y Regne, per nos, e nostres predecessors fets, y en dita Ciutat y Regne publicades son estades estatuhides y ordenades moltes coses ab imposicio de penes contrals vsurers, agabelladors, y reuenedors de virtualles, pera extirpar y resectar la gran carestia que de molts anys ença hi ha hagut, y ha de totes coses, e senyaladament de les que son necessaries y conuenients pera la sustentacio de la vida humana. Perque se ha entes y enten, que la dita carestia y preus inmoderats y excessius de dites virtualles se ha causat y causa per raho dels agabellaments dels fruyts, y reuendes de aquells, que algunes personnes poch tements Deu nostre Senyor, han fet y fan en dany e perjuhi dels poblats en lo present Regne, e senyaladament dels pobres, q̄ tant nos son estats acomanats. E per quant la experientia ha mostrat, que encara que dits agabellaments de fruyts e reuēdes sien prohibits y prohibides per furs e priuilegis del present Regne, e ab altres Pragmatiques, sanctions, crides y edictes penals, empero no son estades castigades, ne castigats com merexien. E per çò los agabelladors y reuenedors no sols han perseverat y perseveren en los mals tractes e illicits, pero encara augmentant aquells, han constituhit, y constitueyen de cascuna dia la present Ciutat y Regne, e singulars personnes de aquell en majors necessitats. Y per dita raho per sa Magestar ab sa Real lletra dada en Valladolit a onze dies del mes de Dchembre del any de la Natiuitat de nostre Senyor Deu Iesu Christ Mil siscents y hu fonch encarregat y manat al Cōpte de Benauent tunc Virrey y Capita general, e predecessor nostre, q̄ conferint ho ab los magnifichs Doctors de aquesta Real Audiencia, y trobant q̄ no estaua sufficientment prouechit lo que toca a esta materia per les Pragmatiques fets fins aci, se ordenas y proueys tot lo ques tingues per just y necessari cōtra los dits vsurers, agabelladors, y reuenedors, guardant en tot los furs, priuilegis y actes de cort del present Regne. Y hauentse pres resolucion sobre dites coses, y consultat aquella, sa Magestar ab sa Real lletra dada en la present ciutat a cinch dies del mes de Ianer proppaslat nos ha ordenat y manat q̄ en continēt y sens dilacio façam publicar dita delliiberacio, y que ab puntualitat y rigor executem aquella. Per çò per obuiar y extirpar los dits danys e caresties, vsures, agabellaments e reuendes. E per execucio de dites Reals lletres de sa Magestar, ab vot e delliiberacio dels magnifichs Regent la Cancelleria, y Doctors de aquesta Real Audiencia, sens nouacio alguna, ne derogacio de lo que ab dites Pragmatiques e crides Reals es estat prouechit, sancit, e ordenat acerca de dites vsures, reuendes, y agabellaments, prouechim, ordenam, manam e sancim les coses seguentis.

P R I-

1 PRIMERAMENT prouehim , estatuhim , e manam , q̄ en la present ciutat y en les demes ciutats, viles y llochs del Regne , ahon nos sol ni acostuma fer inseculacio perals officis de aquelles, no sien admesos a officis alguns de Iusticies, Iurats, Mustaçaf , e altres qualseuols , aquelles persona o persones q̄ tindran algu,o algunos arrendaments de fruyts, o seran fermances dels tals arrendaments, o dels arrendadors, o de algu de aquells, o testimonis de sufficiēcia, o en altra qualseuol manera, directa , o indirecta, cogitada , o incogitada tindran part o interes en los tals arrendaments. E que les tals persones en les ciutats, viles, o llochs en les quals se acostuma fer inseculacio , de huy auant no sien inseculades pera concorrer en dits officis. E si ho seran de facto , o es trobaran en les inseculacions passades posats e inseculats en los dits sachs de officis, e seran extrets al temps de la electio, electiōs o extractions de qualseuols de dits officis, aquells sien encontinent repellits, e haguts per impedits , y es procheixca a noua extractiō, o electio de altra persona que no tinga lo dit impediment.

2 I T E M , per quant de les vendes ques solen y acostumen fer de fruyts fiats a pagar al preu que los tals fruyts aniran en lo mes de Maig proxime seguent, o en altre téps, se han seguit, ys segueixen grans inconuenients, frauds, e danys dels vchins e habitadors de la present ciutat y Regne . E per çò ab diuerses Pragmatiques es estat prouehit, e ordenat , que qualseuol persona que tinga fruyts alguns, e altres coses qualseuols q̄ sien pera vendre , les haja de vendre a pagar tantost . E si les voldra vendre fiades a pagar a cert temps , no les puga vendre, sino per aquell just preu que les tals coses valdrien a pagar tantost, sots pena al cōtrafaent de perdicio del preu, o preus de les tals coses aixi venudes, aplicador aquell lo terç al senyor Rey, e lo terç al Hospital general, e lo altre terç al acusador, encara que sia lo mateix qui haura comprar les tals coses. Ara volents sobre dites vendes mes estretament prouehir , estatuhim , e manam , que lo terç del acusador se aplique adaquell , encara que sia official. E q̄ lo venedor vltra la dita pena de perdicio del preu , encorrega en pena de cinquanta lliures partidores, e aplicadores vt supra . E que ningun Notari sia gosat ni gose rebre aete de semblants vendes , sots pena per la primera vegada que contrauendra , de vint y cinch lliures : e per la segona , de cinquanta lliures: e per la tercera de altres cinquanta lliures, aplicadores vt supra . E vltra de aço sia suspes del offici de Notari per téps de tres anys, en los quals no puga exercir aquell , sub pœna falsi.

3 I T E M , que ningun Iutge, ni official puga executar los tals actes, ni altres qualseuol obligacions, ni albarans per raho de dites vendes fetes, ni prouehir condemnacions en virtut de aquella , sots pena de pagar altra tanta quantitat quanta haura fer executar, o en quanta haura condemnat , aplicadora les dos parts al Regio Fisch, y la tercera al acusador, encara que sia lo condemnat , o Official Real.

4 I T E M estatuhim e manam , que ninguna persona de qualseuol estament, o cōdicio sia no gose, ne presumeixca per si, ni per interposades personas cōprar en cada un any més formét ni altres fruyts dels que haura menester en aquell any y sis mesos més pera sa casa, exceptat oli : lo qual puga comprar pera producció de sa casa per temps de dos anys, sots pena de perdicio de la demasia del dit forment, o fruyts que haura comprat, e de cinquanta lliures, aplicadores, e partidores vt supra .

5 I T E M , per quant de les mezclles aixi de differents grans, cō de differents sorts de forments se seguexen, y se han seguit molt grans dayns , perjuhins , e frauds

Ortega - 62 - vjda

fraus ques fan als pobres, e personnes necessitades, perçó q' alguns arréadors acostumen y han acostumat no sols mezclar ordis, c'étenos, y auena ab lo formét, pero encara acostumé portar de les parts de Morella, la Plana, y altres, y tambe fora del Regne, ahon se cullen forméts fluxos, com son xexes, blancals, y altres consemblants, y algunas vegades gastats y podrits, y mezclar aquells ab forments forts, y de millor sort, venentlos al preu ques venen los forments bons y de bona sort y sens mezcla alguna, lo q' com se ha dit es en gran dany y perjuhi de la cosa publica, y de les pobres y necessitades personnes. Perçó sa Excellencia proueheix y mana q' ninguna persona de qualsevol estat y condicío que sia, gose ni presumeixca mezclar forment algu pera vendre ab ordi, auena, centeno, ni ab altres grans de diferéts especies, ni qualsevol especie de gra ab altre de diferent especie; ni tampoch mezclar forments de vna sort ab altres q' sien de diferent sort, com son xexes, blancals, ni altres forméts fluxos portats de diferents parts ab formét fort, ni forment gastat, o podrit ab qualsevol sort de forment bo, sots pena q' qui lo contrari fara perda lo tal forment o altres grans mezclats, y pague c' t' lliures, aplicadores dites penes vt supra.

6 I T E M, que lo terç aplicador al acusador, en cas que no loy haja, sia dels official, o officials qui conexera del tal delicté y frau, o jutjaran aquell.

7 I T E M, que les penes en q' hauran encorregut los transgressors de la present Pragmatica, sanctio, e sengles capitols de aqülla, no puguen esser remesos per lo Gouernador, Iusticies, e Iurats, ne altre qualsevol official per preheminent que sia, sino es consultant les tals remissio, o remissions ab sa Excelencia, y no de altra manera.

E com les coses sobredites, y en la present Real Pragmatica contengudes, sien de tan gran benefici dels poblats en la present ciutat y Regne, se adverteix q' les penes en aquella apposades, seran rigurosa y puntualment executades en lo modo y forma que desus se conte. Y perque ignorancia no puga ser allegada, se mana fer e publicar en la dita present ciutat de Valencia, y llochs acostumats de aquella, y en les demes parts del present Regne ahon sia necessari y conuinga.

El Marques de Villamiçar.

V. Aguirre Reg.

V. Don R aymundus Sans
& locum. gñlis Thes.

V. Pasqual.

V. Leo.

V. Guardiola.

V. Roig Fisci Aduoc.

Die septimo mensis Aprilis Anno M. DC. IIII. Retulit Pere Pi trompeta real y publich de la present ciutat de Valècia ell hir hauer publicat la present publica Real Crida en la dita ciutat de Valècia, y llochs acostumats de aqülla ab trompetes y tabals, segons es costum y pratica.

Cases Scriba Regeſtri.

